

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. november 17.
(OR. en)

15509/23

LIMITE

EJUSTICE 56
JAI 1487
JURINFO 12

FELJEGYZÉS

Küldi: a Tanács Főtitkársága
Címzett: az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács

Tárgy: A 2024–2028-as időszakra szóló európai e-igazságügyi stratégia
– Jóváhagyás

1. A 2019–2023-as időszakra szóló e-igazságügyi stratégia és cselekvési terv a lezárásához közeledik, a delegációk pedig egyetértettek abban, hogy egy, az elkövetkező évekre vonatkozó e-igazságügyi stratégia hasznos lenne az e-igazságügy területén való előrelépés szempontjából.

2. A 2019–2023-as időszakban az Európai Unió Tanácsa, az Európai Bizottság és az Európai Parlament jelentős erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy felgyorsítsa a digitalizáció folyamatát, és előmozdítsa a digitális szolgáltatásoknak az e-igazságszolgáltatásban való használatát. Ennek során a hangsúlyt határozottan a jogalkotási intézkedésekre helyezték, ami számos jogalkotási kezdeményezés lezárásához vezetett. Ilyen volt például a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén történő, határokon átnyúló elektronikus adatcserére szolgáló számítógépes rendszerről (e-CODEX-rendszer) szóló rendelet¹, amely biztosította a megfelelő keretet az igazságügyi információk biztonságos szolgáltatásokon keresztüli cseréjéhez; az iratkézből való átírási rendelet² és a bizonyításfelvételtől szóló rendelet³, amelyek meghatározzák az e-CODEX-en alapuló interoperábilis hozzáférési pontokból álló decentralizált informatikai rendszernek a releváns kommunikáció céljából történő használatát; az elektronikus bizonyítékokról szóló rendelet⁴; valamint különösen a határokon átnyúló igazságügyi együttműködés és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés digitalizációjáról szóló rendelet és irányelv (a továbbiakban: digitalizációs csomag)⁵.
3. A fent említett jogalkotási kezdeményezéseket, valamint az igazságszolgáltatás digitalizációját előmozdító egyéb jogalkotási aktusokat több nem jogalkotási kezdeményezés is kíséri.
4. A delegációk úgy vélték, hogy egy e-igazságügyi stratégia hozzájárulna a fent említett jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezések végrehajtásához, és előrelépést tenne lehetővé új vagy az eddigieket kiegészítő területeken.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/850 rendelete (2022. május 30.) a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén történő, határokon átnyúló elektronikus adatcserére szolgáló számítógépes rendszerről (e-CODEX-rendszer) és az (EU) 2018/1726 rendelet módosításáról (HL L 150., 2022.6.1., 1. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/1784 rendelete (2020. november 25.) a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről (iratkézbesítés) (átdolgozás) (HL L 405., 2020.12.2., 40. o.).

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/1783 rendelete (2020. november 25.) a tagállamok bíróságai között a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő együttműködésről (bizonyításfelvétel) (átdolgozás) (HL L 405., 2020.12.2., 1. o.).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1543 rendelete (2023. július 12.) a büntetőeljárás során az elektronikus bizonyítékokkal kapcsolatban, valamint a büntetőeljárást követően a szabadságvesztés-büntetések végrehajtása céljából kibocsátott, közzésre kötelező európai határozatokról és megőrzésre kötelező európai határozatokról (HL L 191., 2023.7.28., 118. o.).

⁵ Várhatóan az IB Tanács következő, 2023. december 4-i ülésén kerül elfogadásra, PE-CONS 50/23 és PE-CONS 51/23 dokumentumok.

5. A svéd elnökség – a cseh elnökség által szervezett munkaértekezlet nyomán – az e-igazságügyi munkacsoportban megbeszéléseket kezdett az új e-igazságügyi stratégiára vonatkozó megközelítésről. Ezek a megbeszélések tovább folytatódtak a spanyol elnökség idején, amely átvette a tényleges szövegezés feladatát, majd az e-igazságügyi munkacsoport keretében a delegációk elé terjesztette a stratégiára vonatkozó javaslatot.
6. Az új stratégia megállapítja az e-igazságügy EU-n belüli fejlesztésére vonatkozó, a következő öt évre szóló elveket és célkitűzéseket, valamint az utóbbiak megvalósításához szükséges intézkedéseket, ugyanakkor meghatározza azt is, hogy a jövőben miként lehetne megszervezni a nyomon követést.
7. A stratégiatervezet szakértői szintű megvitatására az e-igazságügyi munkacsoport három ülésének alkalmával került sor. A delegációk a legutóbbi ülésen, valamint – nem hivatalos hallgatóságos beleegyezési eljárás keretében – a 2023. november 13-i héten megállapodásra jutottak a stratégia szövegéről.
8. A fentiekre figyelemmel felkérjük az Állandó Képviselők Bizottságát, hogy:
 - erősítse meg a szövegre vonatkozó megállapodását, és
 - ajánlja a Tanácsnak, hogy hagyja jóvá a 2024–2028-as időszakra szóló európai e-igazságügyi stratégiát, amely az alábbi mellékletben található.

A 2024–2028-as időszakra szóló európai e-igazságügyi stratégia**I. BEVEZETÉS**

1. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés V. címe (67–89. cikk) a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség létrehozásáról rendelkezik, amely térségen belül az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) alkalmazása különös jelentőséggel bír.
2. A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségen belül az igazságszolgáltatáshoz való jog az Európai Unió olyan alapvető, mind az emberi jogok európai egyezménye 6. cikkében, mind pedig a Charta 47. cikkében rögzített joga, amely biztosítja a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot.
3. Társadalmainkban az elmúlt évek során egyre fokozódott a technológiai eszközök használata, majd ez a tendencia a Covid19-világjárvány eredményeképp különösen felgyorsult, növelve a digitális szolgáltatásokkal kapcsolatos elvárásokat.
4. Az igazságszolgáltatási rendszer – alapvető közszolgáltatások nyújtójaként – kiaknázza a digitalizációt és felvállalja az ahhoz kapcsolódó kihívásokat. Az igazságszolgáltatási rendszer digitalizálásának célja, hogy megkönnyítse és javítsa az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, hatékonyabbá és eredményesebbé tegye az igazságszolgáltatási rendszert, ugyanakkor elősegítse az igazságügyi szakemberek munkáját¹, továbbá hogy közelebb hozza az igazságszolgáltatási rendszert a polgárokhoz, és ezáltal mindenki számára jobb igazságszolgáltatási szolgáltatásokat kínáljon.

¹ Az „igazságügyi szakemberek” kifejezés az igazságszolgáltatás területén tevékenykedő valamennyi szakembert magában foglalja, ideértve a jogi szakembereket is.

A. Kontextus

5. A 2019–2023-as időszakra szóló e-igazságügyi stratégia és cselekvési terv három, továbbra is érvényes stratégiai célkitűzést foglalt magában, nevezetesen a következőket: az igazságügy területével kapcsolatos információkhoz való hozzáférés; az igazságügyi hatóságok, a polgárok és az igazságügyi szakemberek közötti elektronikus kommunikáció; valamint az igazságügyi alkalmazások és területek közötti kölcsönös átjárhatóság.
6. Az Európai Bizottság „Az igazságszolgáltatás digitalizációja az Európai Unióban” című közleményében² hangsúlyozza, hogy az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés és a tagállamok közötti együttműködés elősegítése az Európai Uniónak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségének a fő célkitűzései között szerepel.
7. Az Európai Unió Tanácsa, az Európai Bizottság és az Európai Parlament – e célkitűzések megvalósítása érdekében – jelentős erőfeszítéseket tett a digitalizációs folyamat felgyorsítása és a digitális szolgáltatások e-igazságszolgáltatásban való használatának előmozdítása céljából.
8. A közleményt követően az Európai Unió e-igazságüggyel kapcsolatos munkája során a hangsúlyt határozottan a jogalkotási intézkedésekre helyezték.
9. A polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén történő, határokon átnyúló elektronikus adatcserére szolgáló számítógépes rendszerről (e-CODEX-rendszer) szóló rendelet³ elfogadásával megfelelő keret jött létre az igazságügyi információk biztonságos szolgáltatásokon keresztüli cseréjéhez.

² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az igazságszolgáltatás digitalizációja az Európai Unióban – Lehetőségek eszköztára (COM/2020/710 final).

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/850 rendelete (2022. május 30.) a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén történő, határokon átnyúló elektronikus adatcserére szolgáló számítógépes rendszerről (e-CODEX-rendszer) és az (EU) 2018/1726 rendelet módosításáról (HL L 150., 2022.6.1., 1. o.).

10. Az iratkézbesítésről szóló rendelet⁴ és a bizonyításfelvételtől szóló rendelet⁵ létrehozza a polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés e két eszközének digitalizálására vonatkozó jogi keretet, melynek értelmében a releváns kommunikáció céljára 2025 májusától kezdve az e-CODEX-en alapuló interoperábilis hozzáférési pontokból álló decentralizált informatikai rendszert kell majd használni.
- Az elektronikus bizonyítékokról szóló rendelet⁶ további, a büntetőügyekben folytatott kommunikáció digitalizálására szolgáló együttműködési eszközt jelent.
11. A határokon átnyúló igazságügyi együttműködés és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés digitalizációjáról szóló rendelet és irányelv (a továbbiakban: a digitalizációs csomag)⁷ olyan kulcsfontosságú pillérek, amelyek az elkövetkező években az e-igazságügy alapjait képezik majd. Az ezen stratégia által lefedett időszak legfontosabb prioritása az említett jogi aktusok végrehajtása lesz. A digitalizációs csomag hatálya alá tartozó 24 jogi eszközre vonatkozó végrehajtási jogi aktusokat meg kell majd vitatni a bizottságokban a tagállamok képviselőivel. Ezen eszközök decentralizált informatikai rendszerét nemzeti hozzáférési pontok révén kell majd létrehozni, összekapcsolva a referenciaimplementáció-szoftvereket és/vagy a nemzeti megoldásokat. Ugyanakkor a digitalizációs csomagban meghatározott, az elektronikus kommunikációra vonatkozó elveket, valamint az abban meghatározott európai elektronikus hozzáférési pontot minden új, az európai e-igazságügy területét érintő jogalkotási kezdeményezés tekintetében alapnak kell tekinteni.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/1784 rendelete (2020. november 25.) a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről (iratkézbesítés) (átdolgozás) (HL L 405., 2020.12.2., 40. o.).

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/1783 rendelete (2020. november 25.) a tagállamok bíróságai között a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő együttműködésről (bizonyításfelvétel) (átdolgozás) (HL L 405., 2020.12.2., 1. o.).

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1543 rendelete (2023. július 12.) a büntetőeljárás során az elektronikus bizonyítékokkal kapcsolatban, valamint a büntetőeljárást követően a szabadságvesztés-büntetések végrehajtása céljából kibocsátott, közzésre kötelező európai határozatokról és megőrzésre kötelező európai határozatokról (HL L 191., 2023.7.28., 118. o.).

⁷ PE-CONS 50/23 és PE-CONS 51/23.

12. A digitalizációs csomagnak köszönhetően a természetes vagy jogi személyek, illetve jogi képviselőik elektronikus úton kommunikálhatnak majd egymással az európai elektronikus hozzáférési ponton keresztül. A hatóságok számára pedig lehetővé válik majd a határokon átnyúló vonatkozású polgári, kereskedelmi és büntetőügyekkel kapcsolatos adatok biztonságos és megbízható digitális csatornákon keresztüli cseréje.
13. A fent említett jogalkotási kezdeményezéseket, valamint az igazságszolgáltatás digitalizációját előmozdító egyéb jogalkotási aktusokat több releváns, nem jogalkotási kezdeményezés is kíséri, ideértve az e-CODEX-rendszer használatának és fejlesztésének megszilárdítására irányuló kezdeményezést, amely rendszer irányítása és fenntartása az eu-LISA feladata lesz azt követően, hogy az Európai Bizottság megállapítja, hogy az átadási/átvételi folyamat 2024-ben sikeresen lezárult.
14. A tagállamok szerepe ugyanilyen fontos lesz, mivel az e-CODEX-hez való kapcsolódás továbbra is a nemzetek előjoga. A további nemzeti rendszereknek az e-CODEX révén történő összekapcsolása bizonyítja, hogy az illetékes hatóságok, a jogi szakemberek és a természetes vagy jogi személyek képesek gyors, biztonságos és megbízható módon kapcsolatba lépni egymással. Az e-CODEX-re épülve, az elektronikus bizonyítékok digitális cseréjére szolgáló rendszer (eEDES) referenciaimplementáció-szoftverre fog válni, az eszközök, így például az európai nyomozási határozatok különböző tagállamok közötti cseréje pedig már ma is valóság.
15. Mindez jól mutatja egyrészt az e-igazságügy területének adott jelentős lendületet, másrészt pedig azt, ahogyan ez a terület a digitalizációs kezdeményezésekben való önkéntes részvételen alapuló megközelítéstől fokozatosan elmozdult a nagyobb jogbiztonságot nyújtó jogalkotási aktusokon alapuló kötelező megközelítés felé. Azt is mutatja, hogy milyen előrelépés történt az igazságszolgáltatás digitalizációjának elősegítése terén az Európai Unióban.

16. Vitathatatlan, hogy az Európai Unió továbbra is kihívásokkal néz szembe az igazságszolgáltatás digitalizációjára irányuló folyamat további fejlesztése terén. Ezek a kihívások azonban fontos lehetőségeket is jelentenek, és a tagállamokat ösztönözni kell arra, hogy folytassák az igazságszolgáltatási rendszerek korszerűsítésére irányuló munkájukat. E törekvéshez elengedhetetlen a szilárd jogi keret és egyes kulcsfontosságú elektronikus rendszerek érettebbé válása.

B. Hatály

17. Ez a stratégia valamennyi tagállamra alkalmazandó, és annak az igazságszolgáltatás területén a digitális transzformáció folyamatában részt vevő valamennyi európai uniós szereplő számára kiindulópontként kell szolgálnia.
18. A stratégia a 2024–2028-as időszakra vonatkozik. Tekintettel a technológiai fejlődés gyorsaságára, hasznos lenne egy olyan felülvizsgálat, amely lehetővé teszi a stratégiai célkitűzések és a kapcsolódó intézkedések kiigazítását. Ezért a stratégiát 2026 második felében értékelni, és esetleg módosítani kell annak érdekében, hogy az szükség esetén igazodjon a változó kihívásokhoz és képességekhez.

C. A stratégia célja

19. Ennek a stratégiának irányt kell mutatnia az Európai Unióban az igazságszolgáltatás területén zajló digitális transzformáció során.
20. E stratégia célja különösen az, hogy azonosítsa a stratégiai és operatív célkitűzéseket, valamint a digitális transzformáció folyamatának végrehajtása során tiszteletben tartandó elveket, szervezeti és módszertani intézkedéseket vezessen be, azonosítsa a digitalizációt elősegítő és előmozdító kulcsfontosságú tényezőket, valamint hogy előmozdítsa az e-igazságügyi kezdeményezések koordinációját és nyomon követését megkönnyítő mechanizmusokat.

21. Olyan, konkrét intézkedéseket (videokonferenciák, a digitalizációt érintő javaslatok stb.) kell fontolóra venni, amelyek kapcsolódnak a digitális transzformációval összefüggésben felmerülő kérdésekhez, emellett pedig rugalmasságot kell biztosítani a kialakulóban lévő technológiák, például a mesterséges intelligencia (MI) jelentette kihívásokra és lehetőségekre reagáló új intézkedések beépítése érdekében.
22. Ezeket a célkitűzéseket egymással párhuzamosan kell megvalósítani különösen a polgári és büntető igazságszolgáltatás terén, figyelembe véve a digitális transzformációnak az igazságszolgáltatás e két területére gyakorolt konkrét hatásait.
23. Ezeket a célkitűzéseket és az azokhoz társuló intézkedéseket az intézkedések végrehajtásának és hatékonyságának az értékelésére irányuló nyomkövetési folyamatnak kell kísérnie. Ezért hasznos lenne egy olyan, együttműködésen alapuló nyomkövetési mechanizmust létrehozni, amelynek keretében elemezni és értékelni lehet az előrehaladást. Ennek az együttműködésen alapuló gyakorlatnak az előrehaladás nyomon követését egyrészt azáltal kellene lehetővé tennie, hogy információkat gyűjtenek az európai uniós pénzügyi programokból finanszírozott vagy nemzeti finanszírozású releváns projektekről és kezdeményezésekről, másrészt pedig a tagállamok közötti információcsere megkönnyítése révén.
24. Míg az igazságszolgáltatás digitalizációja konkrét és tartós előnyökkel jár az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel és az igazságszolgáltatási rendszerek működésével kapcsolatos költségek csökkentése révén, a különféle intézkedésekbe történő beruházásokhoz megfelelő finanszírozás válhat szükségessé. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a többéves pénzügyi keretben foglalt különböző pénzügyi eszközök révén finanszírozási forrást keressenek az igazságszolgáltatás digitalizációjával kapcsolatos intézkedésekhez. Uniós szinten elő kell segíteni a forráshoz jutást.

II. ELVEK

A. Alapvető elvek

a. Az alapvető jogok és elvek tiszteletben tartása

25. A digitalizáció előmozdításához arra van szükség, hogy erőteljes figyelmet fordítsunk a meglévő alapvető jogok által biztosított védelem hatékonyságára. Az igazságszolgáltatás digitális transzformációjával összefüggésben tett kezdeményezéseknek tiszteletben kell tartaniuk a bírói függetlenséget, és meg kell felelniük a jogállamiságnak, amely az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke értelmében az Európai Unió alapját képező alapvető értékek egyike, melyek közösek a tagállamokban. E kezdeményezések gondos értékelés tárgyát kell, hogy képezzék a tekintetben, hogy milyen mértékben védik minden ember jogait. Különösen a büntető igazságszolgáltatás összefüggésében van szükség intézkedésre, amely területen a távoli kommunikációt lehetővé tévő technológiák használata komoly kockázatokat jelenthet a gyanúsítottak és a vádlottak alapvető jogaira nézve, különös tekintettel a tisztességes eljáráshoz való jogra, a tárgyaláson való jelenlét jogára és a védelemhez való jogra. Emellett az innovatív technológiák megjelenése következtében alapvetően új kihívások és kockázatok merülhetnek fel, így például a kiberbiztonság megsértése, a digitális szakadék mélyülése, illetve a – torzító algoritmusok vagy adatkészletek miatt bekövetkező – tudattalan hátrányos megkülönböztetés.

b. Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés

26. Az igazságszolgáltatáshoz való jog szintén alapvető jog, és a jogállamiság egyik központi elemét képezi. A digitális transzformáció alapjaiban változtatta meg az emberek életét az elmúlt évtizedekben, és ez a folyamat a jövőben is folytatódni fog. Az igazságszolgáltatási rendszerek alkalmazkodnak a változó igényekhez, és a polgárok rendelkezésére bocsátják a megfelelő technológiai lehetőségeket. A tagállamok igazságszolgáltatási rendszereinek további digitalizációja, valamint az MI-nek az igazságszolgáltatási rendszerekben való alkalmazása óriási potenciállal bír az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés mindenki számára, az Európai Unió egészében történő további megkönnyítése és javítása tekintetében. Például vannak olyan esetek, amelyekben alacsony kockázatú célokra használni lehet az MI-t, és az egyaránt nagy hasznára válhat a polgároknak és az igazságügyi hatóságoknak.

c. Emberközpontúság

27. A digitális évtizedben érvényre juttatandó digitális jogokról és elvekről szóló nyilatkozattal⁸ összhangban az igazságszolgáltatás digitalizációja területén történő minden erőfeszítést az emberek igényeire összpontosítva kell megtenni. Az Európai Unió az embert helyezi a digitális transzformáció középpontjába.
28. Az emberközpontú szolgáltatások mindenki számára hozzáférhetők, az emberek igényeire szabottak és megfelelnek a magas minőségi sztenderdeknek. Minden ember, köztük a digitális készségekkel, illetve eszközökkel nem rendelkező emberek igényeit is egyenlő mértékben kell kielégíteni, mégpedig a bírósági eljárásokban való tényleges részvétel és szerepvállalás lehetővé tétele révén. A hangsúlynak az emberek nézőpontjára való áthelyezése, valamint az igazságszolgáltatási rendszerek hozzáférhetőbbé, hatékonyabbá és átláthatóbbá tétele ezért alapvető fontosságú az emberek és a közintézmények közötti bizalom megerősítéséhez.

⁸ COM(2022) 28 final.

d. A digitális szakadék áthidalása

29. Egy méltányos és kiegyensúlyozott igazságszolgáltatási ágazat Európa-szerte történő előmozdításához alapvető fontosságú azon digitális szakadék szűkítése, amely egyenlőtlenséget teremt az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés terén. Ez a polgárokat tekintve nem csupán a kirekesztődés potenciális forrását képezi, hanem a jogaik gyakorlásának akadályát is. Ez az elv annak szükségességét is magában foglalja, hogy valamennyi európai uniós tagállamban összehangolt szintű igazságszolgáltatási digitalizációra kell törekedni. A legjobb gyakorlatok és az erőfeszítések megosztása révén együttesen tehetünk előrelépést az igazságszolgáltatás digitális transzformációja terén, miközben megőrizzük az emberközpontú nézőpontot, így biztosítva minden ember jogainak védelmét és tiszteletben tartását.

e. A felhasználók digitális autonómiájának előmozdítása

30. Jelenleg az uniós polgárok 46 %-ára⁹ jellemző az alapvető digitális készségek és erőforrások hiánya. Annak érdekében, hogy lehetővé tegyük számukra azt, hogy teljes mértékben élni tudjanak a jogaikkal és lehetőségeikkel, biztosítani kell számukra a digitális szolgáltatásokhoz való hozzáféréshez szükséges digitális készségeket. Az igazságszolgáltatás digitális transzformációjának ezért magában kell foglalnia a digitális autonómia előmozdítását és a kapacitásépítést a felhasználók körében. Külön figyelmet kell fordítani az igazságügyi szakembereknek nyújtott képzésre. A digitális eszközök és erőforrások használatának az igazságügyi szakemberek körében történő előmozdítása fokozni fogja e szakemberek azon képességét, hogy hatékonyan tájékozódjanak mind a nemzeti, mind az európai jogi kereteken belül, ezáltal pedig biztosítani fogja a következetességet.

f. Fenntarthatóság

31. Minden egyes e-igazságügyi szolgáltatást fenntartható módon kell megvalósítani és működtetni, ami azt jelenti, hogy a gazdasági, környezeti és társadalmi hatásának előrejelezhetőnek és hosszú távon fennmaradónak kell lennie.

⁹[https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i\\$DV_317/default/table?lang=en](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i$DV_317/default/table?lang=en)

B. Működési elvek

a. Az egyszeri adatszolgáltatás elve

32. Az „egyszeri adatszolgáltatás” elvét az igazságügyi szolgáltatások nyújtásakor kiváltképpen figyelembe kell venni annak érdekében, hogy elkerülhetők legyenek a redundáns eljárások és a polgárookra nehezedő szükségtelen terhek, továbbá (ahol lehet) a rendszerbe bevitt – és még érvényes – információk újbóli felhasználására kell törekedni. Az egyszeri adatszolgáltatás elve az adatvédelemhez való jog és az elfeledtetéshez való jog tiszteletben tartása mellett alkalmazandó.

b. „Alapértelmezetten digitális”

33. Az „alapértelmezetten digitális” megközelítés alkalmazása egyszerűsíteni fogja a folyamatokat, csökkenteni fogja a papírmunkát, valamint növelni fogja a bírósági eljárások átfogó hatékonyságát. A jogi szolgáltatások digitalizációja megteremti majd egy hozzáférhetőbb és felhasználóbarátabb igazságszolgáltatási rendszer lehetőségét, és ez mind a jogi szakemberek, mind az általános népeesség számára előnyökkel fog járni. Ezt az új igazságszolgáltatási rendszert digitális szolgáltatásként kell megalkotni, ám fenn kell tartani nem digitális alternatívákat is annak érdekében, hogy a technológiai fejlődésben nem teljeskörűen részt vevők számára is biztosítani lehessen a hatékony bírói jogvédelmet és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést.

c. Interoperabilitás és kiberbiztonság

34. Egy olyan világban, amelyben az információ szabadon áramlik, alapvető fontosságú az igazságszolgáltatási rendszerek közötti interoperabilitás biztosítása¹⁰. Az interoperabilitás prioritásként való kezelése lehetővé fogja tenni a különböző rendszerek közötti zökkenőmentes kommunikációt és adatcserét, fokozva ezáltal a különböző jogi entitások és intézmények közötti koordinációt és együttműködést, ezzel pedig lebontva a különböző nemzeti jogrendszerek közötti akadályokat.

¹⁰ E tekintetben lásd a CEF interoperabilitási keretrendszerét és az európai közszolgáltatásokra vonatkozó Európai Interoperabilitási Keretrendszer elveit.

35. Az interoperabilitás emellett mérsékeli a kiberbiztonsági kockázatokat és a bezártsági hatásokat, amelyek a tagállamok közötti koordinált megközelítést alkalmazva kezelhetők. A digitális technológiáknak az igazságszolgáltatás területén való használata rendkívül érzékeny kérdést jelent, emiatt az információbiztonság és a kiberbiztonság tekintetében a legkorszerűbb szabványoknak kell megfelelni¹¹, továbbá teljes mértékben eleget kell tenni a magánélet védelmére vonatkozó és az adatvédelmi jogszabályoknak.

d. Dinamikus igazságszolgáltatás

36. Az igazságszolgáltatásnak rugalmasnak kell lennie, és alkalmazkodnia kell a társadalom folyamatosan változó igényeihez. Az egyének és az intézmények egyedi körülményeinek – köztük képességeiknek és készségeiknek – a figyelembevételével, valamint a változások hatékony kezelésével olyan reziliensebb és reagálóképesebb igazságszolgáltatási rendszert építhetünk, amely alkalmazkodik a felhasználók igényeihez és elvárásaihoz.

37. A digitális technológiák és az adatok igen jelentős szerepet játszhatnak e folyamat során. A digitalizáció, az adatelemzés és az MI egyre inkább beágyazódnak az igazságügyi szolgáltatásokba annak érdekében, hogy fokozzák a hatékonyságot és az eredményességet. A Covid19-világjárvány kihívást jelentett az igazságügyi szolgáltatások teljesítménye szempontjából, továbbá felgyorsította e szolgáltatások digitális transzformációját, miközben fényt derített az e változás által felmerülő kérdésekre.

e. Adatvezérelt igazságszolgáltatás

38. Az adatvezérelt döntések fontosságához nem fér kétség. Ezért a kezdeményezéseknek magukban kell foglalniuk – többek között – az adatgyűjtést és az adatelemzést, mivel ezek kulcsfontosságúak az intézkedésekhez való megfelelő iránymutatás szempontjából, ezzel egyidejűleg pedig kezelni kell a lehetséges kapcsolódó kockázatokat, így például az adattorzítást, illetve a technológiai elfogultságokat.

¹¹ E tekintetben lásd még: az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2555 irányelve (2022. december 14.) az Unió egész területén egységesen magas szintű kiberbiztonságot biztosító intézkedésekről, valamint a 910/2014/EU rendelet és az (EU) 2018/1972 irányelv módosításáról és az (EU) 2016/1148 irányelv hatályon kívül helyezéséről (NIS 2 irányelv).

39. Ezenkívül cél kell, hogy legyen az igazságszolgáltatási rendszerek átláthatósága szintjének fokozása annak érdekében, hogy növelni lehessen az emberek igazságszolgáltatásba vetett bizalmát. A nyílt igazságügyi adatokhoz való hozzáférés ösztönzése eszközül szolgálhat az emberek és a vállalkozások szerepvállalásának növeléséhez, bővítve ezáltal – egyebek mellett – az autonóm vitarendezés lehetőségeit. Az igazságügyi adatokhoz való hozzáférés továbbá hozzájárulhat az azonosított igényeken és kihívásokon alapuló, célzottabb intézkedések elfogadásához, valamint segíthet a foganatosított intézkedések magyarázatában. Az igazságügyi adatok nyílttá tétele fontos az új kezdeményezések lehetővé tétele, valamint az ezen kezdeményezések közötti szinergiák elősegítése szempontjából.
40. A megfelelő adatvédelmet és kiberbiztonságot minden esetben biztosítani kell.
- f. Nyílt forráskódúság
41. Az Európai Unióban és a tagállamokban egyre inkább elismerik a nyílt forráskódú licenccel rendelkező szoftverek – egy megfelelő adatvédelmi kereten belüli – létrehozásának és használatának fontosságát. A nyílt forráskódúság előnyei – így például az alacsonyabb teljes tulajdonlási költség, az innováció ösztönzése, valamint a fokozott átláthatóság és interoperabilitás – rendkívül relevánsak az igazságügyi ágazat számára. A nyílt forráskódúság emellett hozzájárulhat a bűnüldöző és az igazságügyi hatóságok ellenőrzéséhez, valamint erősítheti a beléjük vetett bizalmat.

III. STRATÉGIAI ÉS OPERATÍV CÉLKITŰZÉSEK

42. Az e-igazságügy átfogó célkitűzésének mindenkor annak kell lennie, hogy javítsa az igazságügyi szolgáltatások nyújtását a lakosság számára, mégpedig a hatékony bírói jogvédelemhez való jog gyakorlásának a megkönnyítése céljából. Ezt szem előtt tartva a következő stratégiai célkitűzések megvalósítására kell törekedni:
- a) a digitális igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javítása;
 - b) a digitális igazságügyi együttműködés fokozása;
 - c) a digitális igazságszolgáltatás hatékonyságának növelése;
 - d) az innovatív digitális igazságszolgáltatás előmozdítása.

43. E stratégiai célkitűzések az alábbi operatív célkitűzésekre bonthatók le:

A. A digitális igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javítása

44. Az emberközpontú digitális igazságszolgáltatás kialakítása során figyelembe kell venni az összes szereplőt és azok igényeit, mégpedig úgy, hogy senki ne maradjon ki. E stratégiai célkitűzés több operatív célkitűzésre bontható:

i. A digitális igazságszolgáltatáshoz való egyetemes hozzáférés előmozdítása

45. Az igazságszolgáltatáshoz való jog alapvető jog, és a jogállamiság egyik alapelvét jelenti. Ezért az igazságszolgáltatáshoz – beleértve a digitális igazságszolgáltatást – való egyetemes hozzáférés biztosításának az Európai Unióban kulcsfontosságú célkitűzésnek kell lennie.

46. A mindenki számára való hozzáférés megkönnyítése céljából az európai igazságügyi portál¹² és annak összes kiegészítő szolgáltatása (többek között a hamarosan megvalósuló európai elektronikus hozzáférési pont) – a digitális igazságügyi szolgáltatások integrált ügyintézési pontjaként – nagy jelentőséggel bír.

ii. A hozzáadott értéket képviselő digitális igazságügyi szolgáltatások előmozdítása

47. Az igazságügyi szolgáltatásokat mindenkor az egyének és az igazságügyi szakemberek szempontját alapul véve kell kialakítani, hogy funkcionálisak legyenek, továbbá valódi hozzáadott értéket nyújtsanak a felhasználóknak.

iii. Az e-igazságügyi portál és az EUR-Lex fejlesztése és népszerűsítése

48. Az e-igazságügyi portál és az EUR-Lex értékesnek bizonyultak az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése és az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának javítása terén. Sokféle információhoz biztosítanak hozzáférést, valamint különböző online rendszereknek adnak helyet. Az Európai Unió összes hivatalos nyelvén hozzáférhető.

¹² <https://e-justice.europa.eu/home?action=home>

49. A múltban az erőfeszítések súlypontját az e-igazságügyi portálon elérhető információk mennyiségének növelése képezte. A munkának most a portál struktúrájának javítására kell összpontosulnia annak érdekében, hogy a portál tartalma mindenki számára könnyen hozzáférhető legyen olyan, közérthető megfogalmazásban, amely mindenki számára érthető. A cél egy vonzó, egyszerűsített és akadálymentes e-igazságügyi portál. Fontos, hogy a tagállamok és az Európai Bizottság folytassák a portállal kapcsolatos kommunikációt és a portál népszerűsítését a személyek, a vállalkozások és az igazságügyi szakemberek számára.
- iv. A digitális igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés terén meglévő digitális szakadék áthidalása
50. A digitális igazságügyi szolgáltatásokhoz való egyetemes hozzáféréshez minden olyan meglévő akadályt fel kell számolni, amely gátolja azt, hogy e szolgáltatásokhoz minden ember egyenlő feltételek mellett tudjon hozzáférni.
51. A digitális igazságszolgáltatási eszközök akadálymentességének, valamint a digitális igazságszolgáltatáshoz való megkülönböztetésmentes hozzáférésnek a tervezési szakasztól kezdve történő biztosítása elsőrendű fontossággal bír e cél elérése szempontjából.
- v. A személyek, a vállalkozások és az igazságügyi szakemberek digitális autonómiájának növelése
52. A kapacitásépítési és a képzési tevékenységek révén a felhasználók könnyebben megragadhatják majd a digitális transzformáció által kínált lehetőségeket, és azok hatékony és magas minőségű közszolgáltatásokat biztosítanak majd számukra az igazságszolgáltatás területén. Az európai igazságügyi képzési stratégiáknak megfelelően, különös figyelmet kell fordítani az igazságügyi szakembereknek biztosított alap- és továbbképzésre, támogatva a digitális szakmai készségek fejlesztését.

B. A digitális igazságügyi együttműködés fokozása

53. Az együttműködő digitális igazságszolgáltatás számos fő célkitűzését jogi eszközökben – különösen a digitalizációs csomagban – állapították meg.
54. A tagállamok erőfeszítéseinek jelentős része az elkövetkező években szükségszerűen az említett csomagban meghatározott ambiciózus céloknak való megfelelésre fordítódik majd, ugyanakkor a digitális igazságügyi együttműködés további javítása kapcsán egyéb kihívások is felmerülhetnek.

i. A határokon átnyúló interoperabilitás javítása

55. A digitalizációval kapcsolatos jogalkotási aktusok, így például a digitalizációs csomag és az e-CODEX-rendelet, megteremtik a határokon átnyúló igazságügyi interoperabilitás lehetőségét, mivel javaslatot tartalmaznak több mint 20 igazságügyi együttműködési eszköz digitalizációjára vonatkozóan. A digitalizációs csomag referenciaként kell, hogy szolgáljon az Európai Unióban az e-igazságügy területére vonatkozó bármely további jogszabály számára.
56. Emellett azok a sikeres tagállami kezdeményezések, amelyek keretében az e-CODEX-en keresztül – vagy a tagállamok nemzeti rendszereinek, vagy pedig az Európai Bizottság által biztosított referenciainplementáció-szoftvernek a használatával – valós ügyekkel kapcsolatos információcsere zajlik, illusztrálják azon pilléreket, amelyek segítségével megvalósul az igazságügyi kommunikáció digitális transzformációjának támogatása. Ennek fényében biztosítani kell a tagállamok rendszerei közötti, valamint az európai uniós intézmények, ügynökségek és szervek rendszereivel való interoperabilitást az adatok szintjén és funkcionális szinten.
57. Amint már említettük, a prioritást képező feladatok egyike, amelyekkel foglalkozni kell, a digitalizációs csomag végrehajtása lesz. Ehhez szükség lesz egyrészt végrehajtási jogi aktusok elfogadására 24 – polgári, kereskedelmi, valamint büntetőügyekre vonatkozó – jogi eszköz esetében, másrészt pedig a megfelelő, egy referenciainplementációból és/vagy nemzeti implementációkból álló decentralizált informatikai rendszerek kifejlesztésére. E végrehajtási jogi aktusok elfogadására négy csoportban kerül majd sor napjaink, valamint a stratégia hatálya alá tartozó időszak végét jelentő 2028-as év között, és a megfelelő informatikai rendszerek mindegyike a vonatkozó csoport elfogadása után két évvel kezdi majd meg a működését. Ennek eléréséhez jelentős idő- és erőforrás-befektetésre lesz szükség az Európai Bizottság, a tagállamok és az eu-LISA részéről. Alapvető fontosságú, hogy valamennyi szereplő elkötelezze magát e feladat mellett, továbbá hogy – többek között – kinevezzen olyan szakértőket, akik kompetensek a vonatkozó jogi eszközök digitalizációjának megvitatásában.
58. Végezetül az igazságügyi együttműködési eszközök szabványosított digitalizációja meg fogja teremteni az igazságszolgáltatás más területekkel való jövőbeli interoperabilitásának a lehetőségét.

ii. Valós idejű kommunikációs szolgáltatások

59. Egy folyamatosan változó digitális világban a valós idejű kommunikációs szolgáltatások kulcsszerepet játszanak a digitális igazságügyi együttműködés fokozásában. E szolgáltatások egyikét a videokonferencia-hívások jelentik, amelyek terén a tagállamok már eddig is előrelépést értek el nemzeti, illetve európai uniós szinten.
60. Az előttünk álló számos kihívás (például a résztvevők azonosítása), valamint a digitalizációs csomagon belül a videokonferencia-hívásoknak tulajdonított jelentőség garantálja azt, hogy e célkitűzés az elkövetkező években is fontos lesz. Egy másik példa az MI használatával történő, valós idejű tolmácsolás, ami – a meghallgatandó személyek alapvető jogainak tiszteletben tartása mellett – a személyes jelenlétet igénylő és a távmeghallgatások esetében az igazságügyi hatóságok segítségére lehet úgy, hogy közben elkerülhetők a tolmácsok keresésével járó költségek, késések és nehézségek.

C. A digitális igazságszolgáltatás hatékonyságának növelése

61. A hatékonyságnak számos vetülete van, azonban mind egy jobb, fenntarthatóbb Európai Unió felé vezet.

i. Az adatorientált igazságszolgáltatás előmozdítása

62. Az adatorientált igazságszolgáltatás megteremtését olyan horizontális célnak kell tekinteni, amely számos szempontból kulcsfontosságú. Az adatok remek lehetőségeket jelentenek az igazságügyi ágazat hatékonyságának és minőségének javítására:
- a) általános szempontból: az igazságügyi adatoknak az adatvédelmi szabályok figyelembevétele mellett történő nyilvánosan hozzáférhetővé tétele elősegíti az átláthatóságot, ami az Európai Unió egyik alapvető értéke;
 - b) gazdasági szempontból: a nyílt adatok lehetővé teszik új üzleti modellek létrehozását, mivel a legtöbb kulcsfontosságú digitális alapszolgáltatásunk – így például az MI – adatokra támaszkodik;

- c) az MI-rendszerek fejlesztése nagymértékben függ a nagy, strukturált és géppel olvasható adatkészletek átfogó rendelkezésre állásától. Az ezen adatok nyilvánosan hozzáférhetővé tételéről való döntés meghozatalakor figyelmet kell fordítani a nem szándékolt elfogultságok lehető legnagyobb mértékű mérséklésére, valamint a nem szándékolt hátrányos megkülönböztetés kockázatának minimálisra csökkentésére;
- d) technológiai szempontból: az igazságügyi alkalmazások és szolgáltatások adatorientálttá tétele megkönnyíti az interoperabilitást;
- e) közigazgatási szempontból: a kezdeményezések adatorientálttá tétele hozzájárul a megalapozott döntéshozatalhoz, valamint a prioritások jobb megválasztásához;
- f) társadalmi szempontból: a kezdeményezések adatorientálttá tétele segít kiemelni a digitális igazságszolgáltatás előnyeit (például a szén-dioxid-kibocsátás csökkentése, kevesebb utazás, stb.).

ii. A digitális igazságszolgáltatás hatékonyságát szolgáló technológiák

63. Léteznek olyan technológiák, amelyek egyértelműen javítják a hatékonyságot az igazságszolgáltatás területén. A hatékonyság növelésére sikerrel alkalmazható eszközök sorában érdemes – a teljesség igénye nélkül – kiemelni az olyan technológiákat, mint a bírósági határozatok anonimizálása, az automatikus ügykiosztás, az eljárások és a bíróság által összegyűjtött bizonyítékok rögzítésére használható átiratkészítő eszközök, a robotok általi folyamatautomatizálás és az online vitarendezési eszközök.

64. Számos más technológia mellett e technológiák segítenek a meglévő folyamatok javításában és az igazságszolgáltatás hatékonyságának növelésében, ami lehetővé teszi, hogy a bírósági alkalmazottak magasabb hozzáadott értékű feladatokkal foglalkozzanak.

iii. Egyes személyes jelenléte igénylő tevékenységek digitalizációjának előmozdítása az igazságszolgáltatásban

65. A világ gyors ütemben a teljes digitalizáció irányába változik, az igazságszolgáltatás területének pedig alkalmazkodnia kell e realitáshoz. E tekintetben lehet, hogy újra kell gondolni a következőket (a teljesség igénye nélkül): a polgároknak való személyes segítségnyújtás, a kötelező személyes jelenléte igénylő közigazgatási eljárások, illetve a teljes egészében személyes jelenléte igénylő bírósági eljárások.

66. Ez nem jelenti azt, hogy el kell hagyni a személyes jelenléte igénylő csatornákat. A személyes kapcsolat egyes esetekben alapvető fontosságú, továbbá az emberközeli igazságszolgáltatás benyomását kelti. Ugyanakkor szélesebb körben kellene igénybe venni a digitális csatornákat.

D. Az innovatív digitális igazságszolgáltatás előmozdítása

67. Az új technológiák nem csorbíthatják az egyének jogait, és azokat a Charta 47. és 48. cikkében, valamint az emberi jogok európai egyezményének 6. cikkében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog és védelemhez való jog teljes mértékű tiszteletben tartása mellett kell alkalmazni.

68. Ebben az értelemben az Európai Unió vezető szerepre tett szert a transzformatív technológiáknak az alapvető jogokkal és szabadságokkal való összeegyeztetése, valamint a lehetséges kockázatokkal szembeni biztosítékok nyújtása terén.

i. Az innovatív technológiák kiaknázása

69. Alapvető célkitűzést jelent az innovatív technológiáknak mint lehetőségeknek az – egyebek mellett – annak érdekében történő kihasználása, hogy közelebb hozzuk az igazságszolgáltatást a polgárokhoz, javítsuk a bíróságok működését és segítsük a bírakat a napi munkájuk során. Ezt pedig olyan, felelősségteljes módon kell végezni, amely tiszteletben tartja az Európai Unió szabályait és értékeit.

ii. Az innovatív tapasztalatok cseréjének előmozdítása

70. Az innováció nem csupán a forradalmi újításokról és a kialakulóban lévő technológiákról szól. Ha más módon járunk el, az is egyfajta innovációt jelent, különösen akkor, ha javulást eredményez az igazságszolgáltatás területén.

71. Ezért az innovatív tapasztalatok cseréjének előmozdítása a tagállamok körében mind nemzeti, mind európai szinten kölcsönösen előnyös lehet. Például a Tanács soros elnökségei által szervezett konferenciák, valamint az Európai Bizottság által szervezett webináriumok az MI-nek az igazságszolgáltatás területén való különböző alkalmazási lehetőségeiről, illetve a szakértők bevonásával zajló egyéb fórumok nagyon sikeresek voltak.

72. Mindez kézzelfogható előnyökkel járhat mindenki (az igazságügyi szakemberek, a vállalkozások, a polgárok, a tagállamok és az Európai Unió) számára, mivel felgyorsul a digitális transzformáció, nő a hatékonyság, értékes tapasztalatok kerülnek összegyűjtésre, javul az igazságügyi információkhoz való hozzáférés, könnyebbé válik a határokon átnyúló bírósági ügyek kezelése, továbbá Unió-szerte harmonizálttá válnak az igazságügyi fogalmak és a bírósági eljárások.
73. Az Európai Unió Tanácsának az e-igazságüggyel foglalkozó előkészítő szerve a jogi és ténybeli kihívásokkal kapcsolatos fontos kérdések megvitatásának fórumává nőtte ki magát. A jogi technológiák piacán bekövetkező exponenciális előrelépések magukban rejtik annak lehetőségét, hogy átalakítják a társadalom és konkrétan az igazságszolgáltatási rendszer működési módját. A transzformatív technológiák alkalmazásával és használatával kapcsolatos alapvető kérdéseket az illetékes munkacsoportban meg kell vitatni.

IV. CSELEKVÉSI TERV

A. Cél

74. E cselekvési terv célja a stratégiában felvázolt célkitűzések eléréséhez szükséges intézkedések azonosítása. E célból lehetővé teszi az intézkedések dinamikus beépítését, mind a folyamatban lévő, mind pedig a következő évekre beütemezett, illetve a még nem ismert tevékenységekhez való illeszkedés érdekében. Ezenkívül a – jelen stratégia 3. szakaszában meghatározott célkitűzések teljesítése érdekében – megkezdett kezdeményezések rendszeres aktualizálását lehetővé tevő mechanizmust határoz meg.
75. A cselekvési tervben azonosításra kerülnek a folyamatban lévő és a várható intézkedések és munkaterületek. Minden intézkedésnek, projektnek és kezdeményezésnek – akár szerepel a cselekvési tervben, akár csak tervezik a belefoglalását – e célkitűzéseknek az elérésére kell irányulnia, tiszteletben tartva ugyanakkor az e stratégia 2. szakaszában meghatározott elveket.

76. Az e-igazságügyi projektek és kezdeményezések az önkéntes fellépés elvén alapulnak, kivéve azokat az eseteket, amelyekben konkrét jogi eszközök írnak elő kötelezettségeket. Mind a kötelező intézkedések (azok, amelyek jogi aktusokból következnek), mind a nem kötelező intézkedések egy vagy több munkaterülethez kapcsolódnak.
77. A cselekvési terv célja, hogy garantálja általa az előző cselekvési terv (a 2019–2023-as időszakra szóló cselekvési terv) értelmében megkezdett erőfeszítések folytatását, ezzel egyidejűleg pedig rugalmasabb megközelítést alkalmazzanak. A terv a konkrét projektek és kezdeményezések felsorolása helyett arra összpontosít, hogy azonosítsa azokat az intézkedéseket, amelyeknek a különböző projektek és kezdeményezések a részüket képezhetnék.
78. E megközelítéssel a munka jobb strukturálása a cél a szinergiák, a koordináció, a nyomon követés és a jelentéstétel tekintetében, mégpedig az átfogó irányítás elősegítése és a rugalmasság fenntartása érdekében.

B. A munkaterületek és intézkedések azonosítása

79. Az e-igazságügy területén azonosított kulcsfontosságú munkaterületek a következők:
1. e-CODEX: a decentralizált informatikai rendszer továbbfejlesztése, ideértve az interoperabilitást, valamint a biztonsági profilokat és funkciókat is;
 2. e-igazságügyi portál: információs szolgáltatások és összekapcsolás külső forrásokkal;
 3. elektronikus hozzáférési pontok: eljárási portálok és a kapcsolódó felhasználóiinterfész-szolgáltatások;
 4. valós idejű („RT-”) alkalmazások: videokonferencia-hívások, gépi átírás, fordítás és tolmácsolás, továbbá egyéb RT-alkalmazásslolgáltatások;
 5. adatok: jogszabályok és ítélkezési gyakorlat, jogi és igazságügyi adatok;
 6. MI- és egyéb innovatív IT-szolgáltatások az igazságszolgáltatás területén;
 7. egyéb munkaterületek.

80. E munkaterületek tematikusan csoportosítják a stratégia célkitűzéseinek teljesítése érdekében megteendő intézkedéseket.
81. Egy-egy új intézkedés azonosításának általános alapkövetelményét a stratégiai és az operatív célkitűzésekhez való illeszkedése jelenti. Az intézkedéseknek az említett célkitűzések elérésére kell irányulniuk.
82. Az új intézkedések jövőbeli belefoglalásának sérelme nélkül, a következő táblázat a már meglévő, vagy pedig rövid távon várható intézkedések munkaterületek szerint kategorizált, átfogó felsorolását tartalmazza. Tekintettel arra, hogy az elkövetkező években a tagállamok és az európai uniós intézmények és szervek várható erőfeszítéseinek jelentős része jogi aktusokból fog következni, egyes intézkedések közvetlenül ezekből fakadnak.
83. Az ötödik oszlopban említett szereplők sérelme nélkül figyelembe kell venni azt, hogy megbízatásával összhangban az illetékes munkacsoport feladata, hogy nyomon kövesse a különböző európai uniós kezdeményezéseket az igazságszolgáltatás digitalizációja területén.

Stratégiai célkitűzések	Operatív célkitűzések	Fő munkaterület	Intézkedések	Az érintett szereplők
A. A digitális igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javítása	A.i. A digitális igazságszolgáltatáshoz való egyetemes hozzáférés előmozdítása	2, 3	Az európai elektronikus hozzáférési pont és a nemzeti elektronikus hozzáférési pontok kialakítása, bevezetése és működtetése	BIZ. ¹³ /TÁ. ¹⁴
	A.ii. A hozzáadott értéket képviselő digitális igazságügyi szolgáltatások előmozdítása	Az összes	A felhasználók számára elérhető előnyök értékelése Visszajelzés gyűjtése a felhasználóktól	BIZ./TÁ.
	A.iii. Az e-igazságügyi portál és az EUR-Lex javítása és népszerűsítése	2, 5	Az e-igazságügyi portál tartalmának, akadálymentességének és kezelhetőségének javítása	BIZ./TÁ.
		2, 5	Az EUR-Lex tartalmának, akadálymentességének és kezelhetőségének javítása	Az Európai Unió Kiadóhivatala

¹³ Európai Bizottság.

¹⁴ EU-tagállamok.

	A.iv. A digitális igazságszolgáltatás hoz való hozzáférés terén meglévő digitális szakadék áthidalása	7	A nemzeti portálok és egyéb e-igazságügyi szolgáltatások akadálymentességének javítása	BIZ./TÁ.
		2, 3, 4, 6	A felhasználók segítése beszélgetőasszisztensek (csevegőrobotok, beleértve az MI-vel működőket is) révén, a polgárok igazságügyi információkhoz való hozzáféréseinek megkönnyítése	BIZ./TÁ.
		Az összes	A felhasználók IT-eszközökhöz való hozzáféréseinek elősegítése	TÁ.
		7	A digitális igazságügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása Unió-szerte	BIZ./TÁ.
	A.v. A személyek, a vállalkozások és az igazságügyi szakemberek digitális autonómiájának növelése	7	Az igazságügyi szakemberek képzése	BIZ./TÁ.
		7	A felhasználók készségeinek javítására irányuló tevékenységek az igazságszolgáltatáshoz való digitális eszközök útján történő hozzáférés javítása céljából	BIZ./TÁ.

B. A digitális igazságügyi együttműködés fokozása	B.i. A határokon átnyúló interoperabilitás javítása	1	Az interoperabilitást elősegítő új felhasználási esetek kidolgozása és tesztelése	TÁ.
		1, 3, 4	A határokon átnyúló igazságügyi együttműködésre vonatkozó, alkalmazandó jogszabályok (például a digitalizációról szóló rendelet és annak végrehajtási jogi aktusai, valamint egyéb jelenlegi vagy elfogadásra kerülő uniós jogszabályok) végrehajtása	TÁ.
		1, 3	Az e-CODEX hozzáférési pontok telepítése	TÁ.
		5	A nyilvántartások összekapcsolása	BIZ./TÁ.
		1, 2, 5	Az európai esetjogi azonosító (ECLI ¹⁵) használatának előmozdítása	BIZ./TÁ.
	B.ii. Valós idejű kommunikációs szolgáltatások		A digitális tárgyalóterem előmozdítása	TÁ.
		4	A videokonferenciák interoperabilitásának javítása (pl. közös követelmények, szabványok vagy eszközök a távmeghallgatások lebonyolítására)	BIZ./TÁ.

¹⁵ Az európai esetjogi azonosítóról (ECLI) és a minimálisan szükséges egységes esetjogi metaadatokról szóló tanácsi következtetéseket alapul véve; lásd: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52019XG1024\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52019XG1024(01))

C. A digitális igazságszolgáltatás hatékonyságának növelése	C.i. Az adatorientált igazságszolgáltatás előmozdítása	5	A jogi és igazságügyi adatok gyűjtésének és használatának javítása	TÁ./Kiadóhivatal
		5	Nyílt adatok és átláthatóság biztosítása	TÁ./Kiadóhivatal
	C.ii. A digitális igazságszolgáltatás hatékonyságát szolgáló technológiák	2, 3	Az elektronikus aláírások és bélyegzők használatának javítása és előmozdítása A felhasználóazonosítás és -hitelesítés kezelése A felhasználói beleegyezések kezelése	BIZ./TÁ. BIZ./TÁ. BIZ./TÁ.
		2, 3	A díjak elektronikus fizetését lehetővé tevő megoldások engedélyezése	BIZ./TÁ.
		Az összes	Az igazságszolgáltatási tevékenységek automatizálása	TÁ.
	C.iii. Egyes személyes jelenlétet igénylő tevékenységek digitalizációjának előmozdítása az igazságszolgáltatásban	7	Digitális táveljárások kifejlesztése és előmozdítása az igazságszolgáltatásban (ahol lehet)	TÁ.

D. Az innovatív digitális igazságszolgáltatás előmozdítása	D.i. Az innovatív technológiák kiaknázása	6	Az alkalmazási területek azonosítása és az MI biztonságos alkalmazása az igazságszolgáltatás területén többek között (de nem kizárólag): a bírósági határozatok anonimizálására és álnevesítésére; átiratkészítő eszközként az eljárások rögzítésére és a bíróság által összegyűjtött bizonyítékok dokumentálására (beszédfelismerés és szövegfelolvasás); fordításra; pl. az ítélkezési gyakorlat és a nagy adatforrások jogi elemzésére; a kártérítési jogosultságok kiszámítására, pl. az utasok jogai vagy hasonló esetén	BIZ./TÁ.
	D.ii. Az innovatív tapasztalatok cseréjének előmozdítása	Az összes	A legjobb gyakorlatok megosztása a Tanács illetékes munkacsoportján és egyéb fórumokon belül	TÁ.
		Az összes	Támogatás és információcsere a nemzeti és a több országra kiterjedő projektekkel kapcsolatban	TÁ.
		Az összes	A digitális megoldások közös felhasználásúvá tételének és újbóli felhasználásának elősegítése a tagállamok körében	TÁ.
		Az összes	Hírlevél létrehozása a folyamatban lévő kezdeményezésekkel, a legjobb gyakorlatokkal és a legújabb fejleményekkel kapcsolatos tapasztalatok megosztása céljából	TÁ./ELN. ¹⁶

¹⁶ Az Európai Unió Tanácsának elnöksége.

- C. A projektek és a kezdeményezések azonosítása
84. A valamely intézkedést támogató projektek vagy kezdeményezések belefoglalására az alábbi követelmények vonatkoznak:
- a. a projektnek vagy kezdeményezésnek aktívan hozzá kell járulnia a stratégia célkitűzéseinek eléréséhez, továbbá valamely konkrét intézkedéshez kell kapcsolódnia;
 - b. a projekt vagy kezdeményezés az operatív célkitűzéshez kapcsolódó, megfelelő munkaterületen belül kap helyet; ha nincs ilyen munkaterület, akkor az „egyéb munkaterületek” kategóriába kerül;
 - c. a projektnek vagy kezdeményezésnek a kijelölt munkaterületén belül előnyökkel kell járnia, mégpedig a lehető legtöbb tagállam számára. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy az eredményeket és a levont tanulságokat a munkaterületen részt vevő valamennyi tagállammal meg kell osztani;
 - d. a projekt vagy kezdeményezés keretében be kell tartani az adott projekt vagy kezdeményezés munkaterületének konkrét jelentéstételi, nyomonkövetési és koordinációs szabályait.
85. Ez a megközelítés elmozdulást jelent az előző cselekvési terv módszertanához képest, amelyben a projektek kimerítő jellegű felsorolása szerepelt. Ehelyett a változó körülményekre – így például új jogi aktusok bevezetésére, a technológiai innovációkra vagy az előre nem látható akadályokra – való gyors reagálás képességét tekinti prioritásnak.

V. Nyomonkövetési mechanizmus

86. E stratégiával le kell fektetni egy olyan nyomonkövetési mechanizmus alapjait, amely releváns követelményeket határoz meg a projektek és kezdeményezések nyomon követésére vonatkozóan. Habár e mechanizmus előfeltétele, hogy abban a tagállamok, valamint az illetékes európai uniós intézmények és szervek aktívan részt vegyenek, azt mégis úgy kellene kialakítani, hogy el lehessen kerülni indokolatlan adminisztratív terhek létrehozását.

87. Egy minden projektre és kezdeményezésre kiterjedő, egységes nyomonkövetési mechanizmus bevezetése fokozni fogja az intézkedések koordinációját; ezen túlmenően egyszerűsíti majd az előrehaladás nyomon követését, a prioritások meghatározását, valamint a tervezést és a koordinációt a tagállamok és/vagy az európai uniós intézmények, illetve szervek körében, egyidejűleg pedig minimálisra csökkenti a párhuzamos erőfeszítéseket.
88. Ha egy projekt vagy kezdeményezés azonosításra kerül, akkor azt a megfelelő stratégiai célkitűzés, operatív célkitűzés, valamint intézkedés keretében kell integrálni a nyomonkövetési mechanizmusba. Minden egyes projekt, illetve kezdeményezés esetében meg kell adni legalább a következő információkat:
- a. leírás;
 - b. hatály és cél;
 - c. a megfelelő stratégiai és operatív célkitűzés;
 - d. a megfelelő munkaterület(ek);
 - e. a várható előnyök;
 - f. a részt vevő tagállamok és/vagy szervezetek, minden egyes fél szerep- és felelősségi köreinek rövid leírásával (különösen akkor, ha különböző szerepeik vannak);
 - g. időbeli ütemezés;
 - h. finanszírozási források (uniós finanszírozás vagy egyéb);
 - i. kölcsönös függőségek és potenciális szinergiák más projektekkel (ha alkalmazható);
 - j. státusz.
89. Ezen információkat az egyes projektekért vagy kezdeményezésekért felelős személyeknek és szervezeteknek – legalább évente – aktualizálniuk kell. Ezt az egyéb összefüggésekben (például: az igazságügyi eredménytábla) alkalmazandó vagy jogalkotási aktusokban előírt jelentéstételi kötelezettségek sérelme nélkül kell megtenni, továbbá el kell kerülni a párhuzamos erőfeszítéseket.

90. Az Európai Unió Tanácsa soros elnökségének rendszeresen tájékoztatnia kell az illetékes munkacsoportot a nyomkövetési mechanizmusba integrált projektek és kezdeményezések előrehaladásáról és eredményeiről. Ennek – e stratégiával összhangban – iránymutatást kell nyújtania az e-igazságügyi munkához.
91. Az adminisztratív teher minimálisra csökkentése érdekében a jelentéstétel céljából hozzáférhetővé kell tenni egy együttműködésen alapuló nyomkövetési eszközt. A Tanács Főtitkárságának segítenie kell az elnökséget azáltal, hogy helyet ad a nyomkövetési eszköznek, és biztosítja annak működését.
92. A projektek vagy kezdeményezések nyomkövetési mechanizmusba való integrálására irányuló javaslatokat a Tanács illetékes munkacsoportjának elemeznie kell, és azokkal kapcsolatban döntést kell hoznia.
93. Az Európai Bizottság is felkérést kap arra, hogy tájékoztassa a tagállamokat, mégpedig a projektjeinek, illetve kezdeményezéseinek aktuális állásáról és eredményeiről.
-